

Redactiunea

se afla in

Strat'a lui Leupoldu Nr. 44.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondintii români ai „Federatiunii.“ Scrisorile monime nu se publica. Articlii tradusi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . . . 5 „ „ „
Pre annulu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca'sa timbrala pentru fiecare-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 6 Juniu 1874.
25 Maiu, 1874.

Novell'a electorale, acesta nefericita era a guvernului ung. se debateaza in sectiunile camerei. Deputatii din osebitele fractiuni alle oppositiunii, unii chiaru si d'in inasa-si partit'a vernamentale staruescu a indreptat, nu s'ar poté, acesta petecitura ministeriale, alle carei-a defecte strigatorie, si reprezentantii ministeriului in stiuni, sunt siliti a le recunosc, dar acusa ca proiectulu nu este lege rationale, ci numai splicarea dispusetiunii ambigue a legiloru d'in 1848. Cu se ca in facta cuprinde mai multe dispusetiuni, prin cari dreptulu elect. se largesce, colo se restringe, essindu totulu d'in sfer'a splicatiunii. Era aceea ce privesce Transilvani'a, neptatea abia se mitiga prin dispusetiunea, care da dreptulu electorale si vitalulu intellectualu. reprezentatu de doctori, professori, invetatori, pre. etc. pentru ca dispusetiunea legii 1848, care nu cunosc pentru tiermii censulu, ci numai proprietatea pamentului, nu numai ca nu se estinde in favorea Transilvaniei, ci ecuivalete, adeca censulu, este cu multu mai scutu decatu in Ungari'a, unde tierranii a mai multa proprietate de pamentu. esemene in partile provincialisate si in le 4. districte adnesse alle Transilvaniei, patrariulu de sessiune se comita d'in mai multe juguri, decum este in Ungari'a. Modificatiunile facute in ele sectiuni prin deputatii rom. pretii, au fostu mai pretotindene respinse, in unele, precum d. e. in sect. IX. la promerea unui dep. neamtii d'in clic'a suvinistiloru magiari mai magiaronu atutu toti magiarii de vitia si sementia, illiberale decatu insu-si guvernulu, apuse a se urca censulu in Transilv. 10 fl. nesocotindu-se decatu numai guru darea directa, si mirare! maritate sectiunii, care consiste d'in positionali, primi propunerea illiberale. Trebuie ca guvernulu joca aici un rolu nedemnu, ca-ci deputatii d'in partit'a guvernamentale sunt cei ce fac aceste propuneri si cu anevoia nu ai écca asiá de capulu loru, ci trebuie sunt inspirati, ori cestiunea dreptulu electorale, fiindu considerata ca cesne de potestate, deputatii magiari si ai d'in Transilvani'a facu presiune supra guvernului, impingandu-lu a má, velle nolle, politica de reactiune. ai credemu ca guvernulu, daca ar vre, ai poté usioru se fia dreptu, dar se pare insu-si vre a fi nedreptu pre asta calscunsa, crediendu a-si poté salvá, in testulu legii formulate de d'insulu, parinti'a de a fi mai liberale, decatu ai aderintii sei. — Dar deputatii rom. ai facu ei facia cu acestu proiectu? In stiuni, unii presenti, staruescu a indreptat dar firesce nu li succede, inse de procedere solidarita: neci pomana! Cluulu deputatiloru nat. opp. care pre ai andu nu érá neci unu proiectu la desatere, sub durat'a crisei minist. se declarasse in permanentia si la vointi'a moru membri ai sei, tieneá conferintie preste conferintie, sollicitandu, ca toti membri se venia cu idei noue (!) scarmanandu dílle intrege la lana carpina si armonindu demonstratiuni futilu, — ai ai nu esseste nacaiurea ca si candu ai ar avé nemica de lucru. Ba, „Omulu“ de la „Albina“ impinge cinismulu

seu cellu detestabile pana a infruntá insu-si pre membri clubului: ca nu se aduna. Dar unde sunt? cari lipsescu? cãti sunt presenti? Convocatu-i-au cineva? Ce face bureaulu clubului? Unde este malus genius'allu clubului, care alta data cereá a se tiené siedintiele regulatu numai pentru ideile salle celle noue? — Tote aceste nu le spune. Diurnalistu rom. nu au desconsideratu inca mai réu intelligenti'a cetitoriloru sei, neci au abusatu in asiá modu de sublim'a missiune de diurnistu, precum o face „Omulu“ de la „Albina“, care candu e vorb'a de laud'a propria, este excessivu, si numai ca d'in gratia, dupa numele seu cellu scumpu, tiparitu pururea cu litere unciale, se indura a subadauge — si Aless. M. . . dar acum acestu intelligent deputatu rom. lipsindu, spre dorerea nostra, d'in Camera, „Omulu“ este dispensatu d'a-si estinde grati'a si a supra altui-a — de este inse vorb'a de incriminari juste, injuste, atunci toti sunt peccatosi, a fara numai de „Omulu“ — Ecce Omulu! in tota sublimitatea sa de fidelu cronicariu.

Camer'a deputatiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 30. Maiu 1874.

Presiedinte: B. Perczel deschide siedinti'a la 10 óre din dí.

Notari: Széll, Szeniczey si Huszár. Din partea gov. min. Pauler. Dupa autentificarea processulu verbalu din sied. prec. presiedintele presenta petitiunea cottulu Sionpronu contra urcarei dariloru, — apoi invitarea academiei scientifice la adunarea sa generala, ce se va tiené in 31 Maiu la 10 óre a. m. Se ica spre cunoscintia.

B. Lukácsy presenta petitiunea locutoriloru din Bur-San-Nicolau, Bur-San-Petru in caus'a arondarei municipiloru; C. Tisza presenta rogarea cottulu Biharu pentru infiintarea unui ministeriu de agricultura; P. Danielu petitiunea urbei Becicherecu pentru construirea liniei ferr. Chichind'a-Panciov'a; si Ales. Bujanovits petitiunea comerciantiloru din Eperiesiu contra impositulu ilegalu allu beuturiloru spirituose.

Tote petitiunele se transpunu la comisiunea permanenta petitionaria.

E. Horn cetesce unu proiectu de lege pentru incassarea restantiloru de dare.

Dupa motivarea proiectulu seu camer'a trece la ordinea dílle si ica la desbatere seri'a 44 din petitiunile intrate. Petitiunile se transpunu ministeriiloru resp.

Objectulu allu doilea din ordinea dílle este proiectulu de lege pentru regulamentulu advocatiale.

De órace refer. comis. centr. P. Matuska nu fu de facia, consultarile nu se incepura.

Presiedintele annuncia, ca este si unu allu treilea objectu pentru desbatere, adeca: proiectulu de lege pentru essamele practicu judiciaru. Acestu objectu se potelua la desbatere, si pana atunci refer. Matuska pote se venia, daca nu e morbosu.

G. Várady nu vede alta possibilitate pentru a se padi formalitate, decatu se se suspenda sied. pana-ce comis. centr. si-va allego altu referinte. Presiedintele suspinde siedinti'a. P. Matuska se infacisiedia. — Siedinti'a se redeschide dupa pucina pausa.

P. Matuska: Rogu pre on. camera se binevoiesca a me scusá, pentru-ca am datu ocasiune la intrerumperea siedintiei; de-órace engetassemu, ca consultarile asupra

petitiuniloru voru cere unu tempu mai indelungatu, si pentru aceea am intardiatu.

Se incepe desbaterea spec. asupra proiectulu pentru regulamentulu advocatiale.

§§. 28—34 se primira fara observatiune. §. 35. dupa propunerea lui G. Várady se retramitte la comis. centr. pentru noua stilisare, §§. 36. 37. se primescu fara observatiune.

§. 38. „Eschisivu numai advocatii potu representá partile, pentru plata, la judecatorie si autoritat' incatu regulamentulu advocatiloru nu dispune almintrea in asta privintia.“

I. Paczolay cere, ca se se lasse cuventulu „autoritat.“ Propunerea lui atitia disputa lunga, la care participa: C. Csemeghy, refer. T. Péchy, L. Deák, V. Solyomossy, min. Pauler, A. Csiky C. Tisza, C. Bobory, A. Tavaszi, A. Máday, S. Giczey, care doresce, ca §. se se stilisiedie in modulu urmatoriu: „Pentru representare inaintea judecatoriei numai advocatulu i-se pote adjudecá plata.“ G. Várady cere ca §§ 38 si 39 se se retramitta la comis. centr. precum au cerutu Tisza. — Majoritatea primesce acesta propunere si prin urmare ambii paragrafi se se stilisá de nou. §§. 40—52 se accepta fara discussiune.

La §§ 43 si 44 A. Lázár presenta emendamente, cari inse majoritatea le respinge.

La § 55. G. Várady doresce a se moderá dispusetiunea primita: ca onorariulu si perderea de tempu a advocatulu se se pote determiná prin invoieia libera prin aceea daca s'ar decide ca astfelu de invoiele numai atunci se fia valide, daca onorariulu nu se vede a fi preamare in proportiune cu lucrarea si cu resultatulu castigatu.

Paczolay insemna, ca primindu-se propunerea lui Várady, permissiunea totmelei libere s'ar face prea precaria. Totodata observa, daca advocatii voru cere a se statori onorariulu loru prin camer'a advocatiale si daca partea numai dupa statorirea acest'a se va provocá la solvirea speselor dispusetiunea acest'a ar conduce la estorsionea partiloru processuante. — Dorcesce ca punctulu despre spesele processuale se se retramitta la comis. centr. pentru noua formulare.

I. Vécsey sustiene propunerea lui Várady. Refer. P. Matuska tiene de superflua propunerea lui Várady, ca-ci in casuri de estorsioni, camer'a adv. luandu in consideratiune plansorea partii impilate, va intentá processu criminale advocatulu.

Lázár primesce propunerea lui Várady, de óra ce vede, ca intinde unu mediulocu, prin care se restringe pretensiunile essorbitante.

Camer'a primindu propunerea lui Paczolay, retramitte art. intregu la comis. centr. spre a se formulá de nou.

La §. 63. A. Lázár tiene de superflua dispusetiunea acest'a, de órace advocatulu e datoriu a-si presentá impoternicirea au in originalu au in copia autentificata, afara de aceea advocatulu subscirie tote esibitele, dupa cum prescrie si procedur'a civile.

P. Matuska observa, ca de si acesta dispusetiune se cuprinde in procedur'a civile, dupa-ce inse se tiene si de sfer'a regulamentulu adv. acceptarea lui e necessaria.

La §. 64. care vorbesce despre impoternicire, Paczolay cere a se lassá punct. I. prin care impoternicirea gener. se estinde si a supra invoieiloru. Camer'a primesce propunerea lui Paczolay modificata de Horánszky.

La §. 69. care vorbesce despre pedops'a

de 10—100 fl. cu care judele pote pedepsi pre advocatulu, pentru irregularitate comisse in siedintie si in pertractari. — A. Lázár cere ca se se lasse afara, de órace e preazstrictu.

C. Csemeghy cere ca dupa ce §-lu acestu-a e in strinsa legatura cu scopulu proiectulu — se se primesca.

L. Deák nu pote aprobá acesta rigore draconica. — Camer'a primesce testulu originalu.

La §. 75. Deák face attenta camer'a ca prin dispusetiunea §-lui acestu-a advocatulu se va pedepsi nescaultatu.

Matuska d'in contra i-demustra, ca prin paragrafulu acestu-a se prevede ascultarea advocatulu.

§§. 75 si 76 se primescu neschimbati.

La §. 77. prin care se dispune ca in causele disciplinare alle advocatiloru, se judece judecatorie mista, — A. Schmausz cere a se lassá §-lu, si a se pune in loculu lui §. originalu d'in proiectulu min. de just. — Totodata face attenta camer'a la §§ 102. si 103, prin cari se deschide una influintia accusatoriulu priva'u dar mai allessu procurorulu reg. si prin acest'a procedur'a disciplin. este ferita de ori si ce interessu, si prin urmare nu e téma de abusuri si illegalitate. Testulu propussu e urm.: „Potestatea judecatoriesca asupra delicteloru disciplin. o va esserceá in instanti'a prima comitetulu camerei adv. éra in instanti'a a dou'a curtea sup. jud.“

Judecatori'a discipl. a camerei adv. va constá afara de presied. d'in patru membri ai comitetulu.

Lázár si Giczey sustienu propunerea lui Schmausz.

Paczolay dechiara ca neci pre parte nu vede vatemata consciintia advocatulu daca se va primi testulu orig.

E. Matolay insemnandu ca judecatori'a discipl. numai in acelle casuri are dreptulu de judecata cari nu se tienu de judecatoria ordinaria — primesce propunerea lui Schmausz.

Col. Tisza: In casulu acellu-a daca procedur'a discipl. camerei adv. se va restringe eschisivu la membrii camerei, si daca in § 96. se va spune ca daca camer'a va vedé accus'a partii private de nebasata seu scornita va transpune caus'a la tribunale pentru procedur'a ulterioara in contra partii priv. — primesce propunerea lui Schmausz.

A. Pulszky sustiene proiectulu comis. centr.

Min. just. Pauleru partinesce testulu originalu de órace spiritulu corporatiunei numai estu-modu se va poté consolidá mai tare si pentru-ca influintia assecurata procurorului, va fi unu mediulocu efficace contra illegalitatiloru.

Matuska dechiara, ca este gat'a a primi §. cu modificatiunea facuta de Tisza.

Horánszky primesce testulu originalu.

Camer'a accepta propunerea lui Schmausz.

La §. 96 C. Tisza presenta de nou propunerea susamintita, care se primesce fara observatiune.

La §. 102. care vorbesce despre cerculu de activitate allu procurorulu d' statu, Lázár propune se se eliminedie. Camer'a primesce §-lu.

§. 107. se primi cu modificarea lui Lázár, ca la sistarea silentiulu advocatulu, este de a se urmá procedur'a prevediuta in §. 106, adeca ca se se insonne in registrulu in advocatiale.

Ceillalti §§. pana 'la 110 se primescu fara observatiune, cestu din urma, cu modificatiunea stilara a lui Lázár.

Presiedintele fiindu tempulu ina-

intatu redica siedinti'a la 2 ore, dupa amediu.

M. Radna, la 3/6 1874. s. n.

Stimate Dle Red.! Nu intardiu a Vi face cunoscutu rezultatulu alegerii de deputatu dietalu, in cerculu nostru tienuta la 2 lunei c. Actulu alegerii, adeca votarea s'a inceputu la 9 ore d'in di, — 10 alegatori d'in partea guvernamentaliloru, prezentandu-se inaintea presiedintelui, (D. Constantini) spusera numele candidatului loru, (T. Serbu) cerendu votare si insinuandu pre barbati loru de incredere, a nume; Bodnar Gabor si Petru Rozs.

Assemonea facura si cei d'in partid'a nationale, spunendu ca D. Desseanu li este candidat, era barbati de incredere Protopopu Belesiu si D. Inv. A. D. Romanu.

Presiedintelo la inceputu abusa de dreptulu seu, arrogandu-si, domne scie ce potere mare; ellu nu incepu votarea comuneloru dupa alfabetu, ci totu acelle comune le chiama la votare, cari le sciea ca sunt pentru D. Serbu, si asta secatura a lui tienu pana ser'a la 7 ore, incatu alegatorii d'in partid'a nationale incepeau a se cugeta seriosu ca ce va se dica acesta necuviintiosa presiune; dar la urma vine „zam'a cea negra;“ ai loru votara toti, si acu nu mai aveau nici unulu — urmara ai nostri si rezultatulu fu, ca d'intre 1077 de voturi: D. I. P. Desseanu obtienu 635 era D. Teod. Serbu numai 442. prin urmare candidatulu part. nat. avu cu 193 voturi mai multe decatu cand. gov. si astu-felu vice-presiedintelo la 10 ore ser'a, proclamã pre d. I. Desseanu de alesulu cerculu elect. de Radna, in mediuloculu celei mai mari bucurie. — (Presiedintelo D. Constantini, vedindu ca nu merge treb'a dupa dorinti'a dsalle, sub pretestu ca lu dore ficatii, se departa inca la 8 ore, neacceptandu rezultatulu finale aliu votarii.)

Tote necuviintiele si abuserile cate numai li-a venitu in fire, le comissera guvernamentalii fara nici o sfiela; — arrestari, pressiuni, escortari, injurie, coruptiuno cu bani etc. Intiellegintiloru romani li fu opritu nici se amble printre alegatori, pre candu ai loru amblau ca vermii in rana.

Advocatii, Iosifu Botto si Paulu Popu, a fostu d'in partea presiedintelui, fara nici o cauza greu infruntati inaintea comisiunei, amenintiandu-li-se, ca de nu voru paresi loculu alegerii, voru fi escortati seu pusi la inchisore; pana aci ajunse efruntari'a dlui Constantini si natur'a lui de renegatu desperatu.

Dar tote a fostu indarnu, conduit'a

alegatoriloru nationali a fostu de admiratu si demna a fi pusa de modelu pentru tote cercurile alegatorie.

Sange rece (cumpetu) buna cuviintia, ordinea perfecta, tote s'a paditu incatu si contrarii admirau pre alegatorii partitei nat.

Aceste sunt Stimato Dle, actele mai momentose d'in decursulu alegerii si aceste tote mi le-am tienute de onore a Vi-le face cunoscute. (Multiamire si salutare. Red.)

Primiti, etc.

Aureliu D. Romanu,
Docinte rom. gr. or.

Seini, (Satumaro) 4/6 1874.

Dlui Georgiu Pecurariu Iuhasu prentu si protopopu de Supurulu inferioru.

La correspondinti'a, respectivu reflexiunea DV. publicata in pretiutulu diurnal „Federatiunea“ Nr. 37—38. neci cu unu cuventu nu voiu respunde, ca-ci a me lassã in discussiuni pote si polemie, dupa temperamentulu care l'am, — neci placere neci tempu nu amu, — numai atat'a vo dau de seire, — cum ca noi mireni, cari am fostu norocos a subterne adress'a cestionata ca tra Pr. S.S. Archierei nostrii, — adress'a aceea am facutu-o cu buna intentiune, d'in anima curata, si din amore si alipirea, care o nutrimu ca tra st. mam'a beserie'a nostra gr. cath. romana, si ca tra scump'a nostra natiune romana; — nu ne au impinsu ambitiuni personali, neci vanitatea, ci ne au condussu datorinti'a aceea care o avemu fia-sce carele crestinu gr. cath. si romanu, si chiaru pentru aceea ca ne au condussu intentiuni curate si bune; — asta-di, candu de la Pr. S.S. Episcopulu Gherlei capetaramu rezultatulu adresei nostre, (a se vede mai la vale) bucuri'a nostra este nemarginita, si adeveratu — curata.

Pote inse Dlu meu si frate, ca DV. cetindu-lu, si la acestu-a veti dice ca e „pium desiderium,“ — se pote, — ca si dupa rezultatulu acestu-a voru fi sinodele „pium desiderium?“ — ce eu inse, nu credu, — dara de cum-va totu-si am cadẽ era in „desideriulu cellu piu“ — atunci — ertati-me Frate, ca-ci era cu cea mai adanca dorere voiu dice, — cumcã prestimat'a nostra preutime nu-si cunosece situatiunea s'a, inse bine se fiu intiellesu, ca-ci cu dissa acest'a neci cum nu voiescu a involve miseria intellectuale.

Primiti, etc.

Simeonu Stanu,
unulu d'intre subscritori adresei.

Nr. 2190.

Spectate Domnule! Cu bucuria am primitu scrisorea subscrissa prin Dom-

Stramosii nostri preistorici aveau una multime de datine si a potẽ constatã ca omulu din epoca cuaternara, pre care-lu regasimu asta-di pretutindene, avea in urm'a sa unu siru lungu de secole, in timpulu caroru-a s'au produssu tote aceste datine diferite, este un'a din celle mai interesante cercetari. Unele din aceste datine au caltoritu impreuna cu triburile ce le practicau; altele s'au localisatu in anumite locuri. Celle mai principale sunt immormentarea in caverne naturale, immormentarea in camere construite ad-hoc si accoperite cu pamentu, numite tumule, immormentarea in locuri allesse cu assiediaro a cadavreloru, adese pre petre late sub cari se gasescu resturi de camine, immormentarea in putiuri disse funerare si incineratiunea (prefacerea in cenusie.) Dar acesta din urma datina, ne lassandu nemicu dupa dens'a nu pote fi constatatu directu de arheologu, si a trebuitu se fia mai vatematoru de catu se crede progresseloru antropologiei care trebuie se se felicite ca n'au fostu generalisatu mai multu.

Cavernele paru a fi fostu intãiele locuri allesse pentru immormentare si cari au fostu mai multu timpu intrebuintiate. Se presupune ca corpurile erau desse in elle fara a fi accoperite cu pamentu: pamentulu ce se gasescu asta-di in elle fiindu addussu de infiltratiuni seu chiaru de inundatiuni. Se gasescu cate-va din aceste pescere, naturale seu sapate in creta, cari au scapatu de in-

ni'a Ta, si spectatii dni Iosifu Popu de Turtiu, jude regescu, si Florianu Cocianu, advocatu, ca tra noi in dnu Santulu Georgiu, a. c. indreptata, vedindu d'in aceea nesuinti'a DV. de a staru si conlucra pentru prosperarea beseriei, a religiunei nostre gr. cath. a scoleloru, clerulu si poporulu credintiosu.

Ce se atinge de dorinti'a DV. ca se se tienã sinodu diecesanu mistu d'in preuti si mireni, pentru a ne consulta despre mediulocele cari ni-ar servi spre ajungerea scopulu mai susu atinsu, si in acesta privintia consentimu deplinu cu DV. Mai de multu ni-amn propusu a convocã unu atare sinodu diecesanu, dorere inse, giurstarile nefavoritice, si mai vertosu caristi'a (scumpetea) cea mare disgusta acum pre omeni de la ori ce intreprindere inpreunata cu spese. Ne impedece de la realisarea dorintiei nostre si a Sp. DV. — dara indata ce va fi cu potintia, numai decatu vomu convocã sinodulu mistu doritu, — suntemu convinsi inse ca Sp. DV. si pana atunci, ca credintiosi adeverati ai beseriei nostre gr. cath. prin sfaturi si aginde salutari veti inaintã binele comunu, si veti avẽ respalata de la indiatulu Domnedieu si recunoscinti'a clerulu si a poporulu diecesanu.

D'in siedinti'a consistoriale tienuta in Gherl'a la 23 Maiu, 1884.

Michailu, Episcopulu Gherlei.
Spectatulu D.
Simeonu Stanu
in Seini. Ex off.

De pre malulu Somesinlu-mare a III di de Rosalie 1874.

Bunastarea si prosperarea unu statu si prin urmare, a natiuniloru cari compunu acellu statu, o arreata Credinti'a si gradulu culterei poporulu, sorgentele acestoru doi factori are leagantulu seu in scola, si barometrulu seu in Baserica, — ca-ci colo se zidesce in embrionu, — ici se intaresce si incaldiesce in florea lui, — si are radimulu de sperare si consolare-i pana la adance betranetiele lui... Care statu, regimu, ori poporu uita de acesti doi factori principali, si-au perdutu terrenele si direptiunea Pre unu minutu uitandu-se de aceste doue: numai de catu lu si navelescu rollele cu numerulu procentuale de nouedeci si noue: acelo unu necasu vechiu se maresce cu altulu nou, ca si datori'a prin neplatit'a cametaria de asta-di, de unu gradu ne mai auditu in annalele istoriei si vietiei

vasiunea apelor; in elle scheletele stau pre pamentu fara regula.

In unele locuri, unde se gasescu cate 3 ronduri de morminte unele preste altele, se vedu numerose probe din acelle disse cu camine. Se facea fara indoiele vre unu sacrificiu pre pietra din fundu inainte de a se depune cadavru.

Tumulele accoperiau in de comunu nise camere compusse din cate-va petre assiediate in picioru, accoperite de una pietra lata, cate-una-data forte mare, pentru a carei assiediare era necessitate de multa iscusintia si potere. Adese una intrare accoperita servia pentru a potẽ petrunde in launtrulu acestei camere, unde, alaturea cu scheletele, se gasescu multe instrumente din epoca petrei cioplite. Acesta datina de a ingropã impreuna cu mortulu arme seu instrumente de allo salle a tienutu pana tardiu.

Printre aceste tumule se gasescu unele mari, ce de siguru apartineau la capi puternici, precum Piramidele din Egiptu. S'au potutu urmari, cellu pucinu in mare parte, caltoriele populatiuniloru ce aveau datina, si s'au veditu acesta ca elle veniau din Orientu, incunjurandu nordulu Germaniei, vestulu Franciei, Spani'a, si de aci trecundu in Afric'a, urmandu tiermurile Mediteranei.

Cavernele occupa mai in particularu Europ'a centrala, adeca vechi'a Germania si vechi'a Gallia. La Furfooz, in Belgi'a, s'a potutu capetã aprobe singuranti'a ca,

nostre. Tipulu fia carui omu, cu care taluesci si vorbesci, e o cronica trista, fia care foia de diariu e una frundia nica d'in care cetesci lucruri ce te facu suspina, a condole, si lacrema, — dandu aflandu de atatea insiellatiuni, oridatari, crotari, lipse, fomete, golatiune, persecutiuni — maltreatari, — mai clevetiri si ura, in resbunatorie si intre fratii de unu sange presemnele nu a iubirei si Credintiei ca adeverate. — Se ne miramu dar de incã carile sguditorie a temeliei Basericee Cristosu, a pressiuniloru actuali asupra tholicismulu, ba a Crestinismulu insu — Necasurile a fostu totu deaun'a in pentru ca si dapa biblia: „Ostire e viciu omulu pre pamentu. — dar neci una nomultiemirea nu au fostu asiã generalu acum. — Mai trecut'au asupra capulu nulu omnescu, si a poporulu nostru suri familiare, si provinciale, intre om si animale, lipse, anni neroditori, dar fostu aceea potere vitale in omu, care strimtorari si cercetari l'au intaritu, nu parasitu: amorea ce tote le impaca si uita, — Credinti'a in providenti'a dice aceea da speranti'a, imprumuta liniscea, ni sioptesce in urechi „fost'au reu, fi-va bine, ca cellu-ce ne-au superatu acellu-va si iubucura...“

Spre constatarea celloru indegetate voiu illustrã trecutulu, — nu voiu inregistra faptele dilleloru in tote partile cunoscute nu voiu a rumpe scortia raneloru... a mai recoce cellea odata copte... ci me ginescu la celle mai de currundu d'in gaintemplate: — ca effussulu predisseloru potutu fi reulu indemnu a cellui ciobotariu profesiune — d'in Malinu, tata a mai prunci, care de currundu de pre pod Bethleanulu se arrunca in Somesiu — a-si affã mortea, lassandu-si pre una sie de papiru afpta in palaria, de asupra dului — acestea: sortea rea si grea voiu ce se mi-o usuredie si redice „ap'a“ nopota invinge greutatile „pre uscatu“...

De asemenea sarcina appesatu... fundatu mai nainte cu pucinu tempu vulu investiatoriu din Petr'a: Ioanu Preobositu in lupte in carrier'a sa de 20 anni si mai bine, prin gutta lovitulu in doliu si in datorie pre socia-sa si mititei cinci iubiti ai sei... era bland economu d'in Caneiu, totu pre atunc spendiaru. — Dreptu ca povorele si imsitele nu sunt insupportabile, ca-ce nu de nu ar' fi atat'a degradare, — si d'adere, — dar' si in care mesura acelle mai crescu, — in acea mesura s'ar' par slabesce tari'a de sufletu, si scade credin in proni'a Ddieasca. — Profitiediu de osiune la acestu locu a amentu: ca torgu

candu unu tribu intalniã in calle-i una din aceste pesiteri, consacrã un'a cellu ciniu din elle pentru ingroparea mortulu sei. Animalele selbatece inca se refugiu ntr'insele, eta ceea ce esplica pentru ce semintele omenesci sunt mai totu-d'amestecate in elle cu a carnasiereloru masu mici din acea epoca.

Unu progressu s'a realisatu prin inderea acestoru pesiteri cu bolovani mari pietra. La inchidore se accompaniau funceliu cu rituri destullu de complicata remasitiele considerabile de osse de animu despicate spre a li se scote meduv'a, care gasescu gramadite la intrarea acestoru pesiteri, probãza ca din aceste rituri facea si unu prandiu funeraru.

Pentru locitorii de prin bordeiele pre langa lacuri, se pote crede ca ar aruncau mortii loru chiaru in lacu.

Dar aceste mediuloce de ajunsu pennisce triburi mica, adese nomade, s'au edificatu naturalimintu cu crescerea populatiunii, aglomerarea sa in orasie si progressu sele civilisatiunii. Ingroparea in sinulu mentulu a devenitu datina predominã dar unele popore s'au distinsu prin ingroparea cu care s'au incercatu a opru seu pucinu a intardã lucrarea de descompunere a corpuriloru.

Cine nu cunosece momiele Egiptenile ameruntele operatiunii la care erau supuse sunt indicate de Erodotu. Bitumenele au mare rolu in preparatiunea loru. Prin ma

FOISIOR'A.

Cultulu Mortiloru

la diferite poporu si epoce.

De si subjectulu e tristu, dar pote fi curiosu se adunãmu unele din metodele inspirate omeniloru prin necessitatea de a face se dispara iute remasitiele mortiloru. Acesta va formã unu appendice la discussiunile in privint'a crematiunei a immormentarei, a cultulu celloru vochi, si in aceste cate-va linii vomu da probe ca nu trebuie a se da prea mare importantia mediuloceoru de conse-varea seu de distruktiunea corpuriloru: aci, ca pretutindene, fundulu covirsindu form'a.

Acumu, eta fondulu: mortii nu rebue se ocupe pre pamentu loculu destinatu celloru vii. Numai utopistii aru voi se face ca partile utilisabile a cadavreloru se servesca pentru trebuintiele omulu vietivitoriu cate-va metre cubice de gazu si cate-va chilogramme de resturi animale! dar toti sunt in dreptu se cãra ca aceste resturi se nu devina vatematoru; este essentialu.

In acellu-a-si timpu si pretutindene, de candu sunt cunoscuti omeni, ii vedemu siliti a tienẽ sama de acesta necessitate, ii gasimu preocupati de a da rudeloru, capiloru, plecati inainte-le, ore-cari omagie, a carora assistintia si efecte numai decatu le vomu constatã. Vomu vorbi de aceste doue ordine de lucruri.

tierra, — abstragandu de la celle de
ptomana, — ce se tienu si in serbatorile
le mai insemnate cardinale, — asiá acum
odata si in Bethleanu in diu'a de Rosa-
de nostre mai aproape si estu annu, — nu
contribue la recel'a si aderinti'a crea-
tiosiloru cátra maic'a beserica, focula-
lu moralei, si a virtutiloru tuturoru sta-
oru, si poporeloru, — d'in asemenea in-
dente multu se slabesce credinti'a... et
illae lacrymae... cutediu dar a at-
ge attentiuca venerateloru ordinariate
Gherla, si Sabiu de a nu-si pregetá a
passii ofitati si necessari la inaltele lo-
pentru stramutarea acelleru terguri pre
de sgomotose pre atátu a orga si scan-
satorio — cellu pucinu pre a II-a d'i
serbatoriloru assemenca, ceea ce multu
validitá apretiuirea legiloru regimului si
stului — ar constringe pro credintiosi
adhesiunea cátra beserica, — si ar con-
dá credinti'a ei, care e anghir'a staturi-
si bas'a culturai, si salutea poporeloru.
a celle promerse e evidentá lipsa si grige
scole bune, — invetiatori abili, bine
veduti, si de dotatiunea acumu odata a
utiloru nenumerati — dilleri ostasi, si
uroru siervitori, — d'in dillele nostre —
inca pana candu este de la cine, si de
de a se cere si a se acceptá... ca nu
ne, poimane imprumutandu statulu celle
millione fl. d'in vorba pre contulu bu-
loru ecclesiastece — si pre langa acel-
alte si alte millione, — in urma, secu-
sandu-se averea altcum colossale a ca-
diciloru... fundulu religionariu, — de
de ne prisosesc, si ne compete cu totu
ptulu si noue... in urma scapetandu de
beserica... de la scopulu destinatu...
treca si acestea dominiuri si bunuri in
mile... filo-judaniloru ca multe alte bu-
si de asta-di, — foste numai eri alalta,
onesci si profesici.

Papiriu.

Cherelusiu la 28. maiu 1874.

Prea stimate Domnule Redactore! Per-
scati-ai, ca in colonelo pretiuitulu diariu
redigeti, se descriu decurgerea essamelu
licu tinentu in 21 Maiu a. c. in scol'a ro-
na gr. cath. de Cherelusiu (ottulu Aradu.)
In 19 l. cur. D. Samuilu Gramma Archi-
conu tit. si parochu locale convocandu an-
a communalá in meritulu tineri ei essa-
pentru semestru II. fara c'a dlu Inve-
riu Theodoru Selagianu, precum si mai
membri ai acestui scaunu scolariu se
scutu de acest'a, se decise ca'essamele se-
rului II. se se tiena mai de tempuriu de-
prescrie legea, d'in acellu punctu de
ere mai vertosu, cá locuitorii communei

vede lussulu de legature cari le sustra-
de la actiunea agentiloru esteri, la-
de lemn, bogatu impodobite, in cari
pusse si sarcofagie de granitu in cari
inchisse. Acestu lussu de ingrigiri
propriu acestui poporu care a impinsu
departe de cátu ori-care altulu respec-
pentru cadavre, pre care-lu intrebui-
nu numai pentru a omului, dar si pen-
a animaleloru sacre din templele salle.

Au si alte cáte-va popore momii, dara
cu deosebire produse prin dessecatiune
care, sventare). Astfelu sunt a Guanchi-
din Tenerifa, pre cari le vedemu ac-
sitate cu pelli de animale si asiediate in
unde s'au intaritu ca piatr'a, defor-
andu-se pucinu.

A Peruvianiloru erau assiendiate gra-
dite in ólle mari de pamentu.

Daca pre alocurea poporulu de josu
si simplu ingropatu in pamentu,
mai mica positiune sociala dadea drep-
a una casutia mica, construita din pe-
uscate, care era diminutivulu cavernei
inceputulu cavouriloru de familia din
lele nostre. Cei mai bogati erau asiediate
gropi sapate intr'o singura petra, acco-
sitate cu una placa totu de piatra. Interio-
era sapatu in modu brutu séu desem-
cu ingrijire dupa form'a corpului, cu
locu mai redicatu spre a sustiené ca-
la. Aceste sarcofagie sunt forte commune
epoc'a gallo-romana, si intrebuintiarea

nostre, precumu si cei mai multi d'in tiorra,
sufferu de fome; in urm'a carei-a nu sunt in
stare a transmite regulatu pruncii la scola,
deci se si fissá diu'a de 24. l. c. Care consul-
tare si terminu pentru depunerea essamelu,
dlu Invetiatoriu susu numitu numai asiá i
veni la cunoscintia, cá in a 20. l. c. pentru
nescari trobi alle salle, de facia fiindu in cas'a
comunale i spuse dlu notariu comunale Ioanu
Belle, cá pre diu'a de 24 l. c. se fia gat'a cu
elevii pentru depunerea essamelu, la ce Inve-
tiorulu respunde: „sum gat'a chiaru si de
presentu.“ In scurtu dupa acest'a i facu cu-
noscutu D. Presidinte allu susu memoratulu
scaunu scolare prin fruntasulu comunoi, cá
nu in 24 l. c. precum decise in contiellegere
cu adunatii, ci in 21. l. c. dupa sierbitulu
divinu, adeca: in diu'a de Inaltierea Domnu-
lui, cari intemplete amentitului D. Invetiati-
riu cu totulu au fostu straine, si ne communi-
cata, ceea ce nu este chiaru conformu legiloru.

In urm'a despusetiunii Dlu Presidinte,
zelosulu nostru Invetiatoriu, pentru cá se sa-
tisfaca datorintei salle si cá cátu mai multi
ospeti se aiba pre diu'a de essamenu, invitá
tota intelleginti'a d'in communa, cu antisti'a
d'impreuna — ceea ce si avu doritulu suc-
cessu; cá-ci intielleginti'a cu antisti'a d'im-
preuna, cu exceptiunea dlui notariu, partici-
para la acea solenitate.

D. Samuilu Gramma, Deregintele scolei,
nu s'au infaciastu la essame d'in caus'a mor-
bului intevenitu, ci substitui in loculu séu
pre Dlu Petru Munteanu, Capellanu, care
veni insocitu de Antoniu Gramma fiiulu dlui
Dereginte scol. Preutu in Hossu-Paleu, si de
presinte aflatoriu aici.

Cuprindindu D. P. . . M. . . loculu pre-
sidialu deschise essamenulu, cu urmatorea
alocutiune: „Nu ve temeti (prunci) cá nu ve
voiu deochiá, dupa cátu de multi sunteti,
acumu vediu, cá: nu seraci'a, ci blastemat'i'a
parintiloru vostri ve retiene de la scola.“ Ca
si candu acei prunci, cari cu cea mai mare
bucuria se adunara, aru fi caus'a celloru ce
nu erau de facia! si numai dupa alta cuven-
tare mai parintesca tinenta de D. Invetiatoriu
catra scolari sei, — si-mai venira pruncii
in fire.

Se incepu essamenulu, la care voindu
D. Invetiatoriu a convinge adunarea despre
pogressulu facutu, — in tote studiele pro-
puse ambiá pre ori care d'in ospeti a essa-
miná, — deci D. P. . . M. . . primindu, incepu
a propune, era pruncii da respunsuri ne ascep-
tate in asiá tempu scurtu 1 Nov. a. tr. si
si cu altu officiu (cantorale) ingreuiatu, —
unde apriatu se vede laudabil'a diligintia a
demnulu Invetiatoriu.

Candu adunarea se delectá de respun-
surile frumose alle scolariiloru, cari de-si
erau cu numerulu pucini, totu-si essamenulu

loru a continuatu pana tardiu in evulu de
mediuloeu.

N'avemu nimicu de dissu asupra lussu-
lui monumenteloru redicate in onorea mor-
tiloru de distinctiune, dara trebie se spu-
nemu cá aceste monumente erau redicate
atátu pentru conservarea cenusiei, cátu si
pentru accoperirea cadavrului. Crematiunea
nu este numai unu mediuloeu de distrugere,
ci si unu procedere de a conservá in familia
una amintire totu-da-un'a presenta despre
rud'a decedata, amintire de care este depar-
tata realitatea materiala desgustatoria.

Asiaticii, Grecii, Romanii si Gallii, sub
dominatiunea romana, au adoptatu crema-
tiunea, care se facea cu pompa mare dupa
sffirsirea ceremonieloru preparatorie forte
complicate si lunge. Catholicismulu a pastratu
cáte-va din aceste ceremonie, reducundu-le
inse multu, mai allesu in privinti'a duratei.

Asta-di inca in Indi'a grameditu de
lemn stau in permanentia pentru ardere.
Crematiunea se face iute, fara níoi unu in-
convenientu. Resulta numai, ne spune D.
Rousset care a veditu aceste tierre, unu
mirosu usioru de carne fripta.

Aceste noue procederi, immormentarea si
crematiunea, au fostu cele mai respandite din
tote; elle au fostu intrebuintate de-una-data
in acelle-a-si locuri de triburi diferite, de es-
semplu la Etrusci. Sunt altele cari, de si sunt
proprie numai la unele popore si religiuni,
sunt totu atátu de interesante spre a fi cuo-
scute. La vechii Americani de la Nordu s'a

tienu multu tempu — servulu Dlu Archi-
Diaconu veni pre la ferest'a scolei graindu
pre D. A. Gr. care era de facia la essa-
menu, ca se vina a casa la prandiu, se nu
petreca acolo tempulu in zadaru — pre
semne asiá i-se dedesse instructiunea.

Eoca! cumu se interessedia unu d'intre
fruntasii nostri de inaintarea si pogressulu
poporului in locu se imbracisedie cu caldura
si se inbarbatodie pre cei ce se lupta pre
carrier'a educatiunei si invetiamentulu —
ei descurgedia si-i disgusta.

Finindu-se essamenulu, D. P. M. . in-
chise cu cuvinte cari lu deschisese.

Ore D. Munteanu candu era pruncu totu
cu astfelu de solemnitáte s'a deschisu essa-
menulu in scola parintelui D. Salle, care
inca este Invetiatoriu?... .

In urma Sti: D: Invetiatoriu! primesce
de la mine, ca de la unulu care amu fostu
presentu la assemenu in numele poporului
communei acestei-a, d'in allu carui-a sinu
sumu pentru diligintia, si ostenelele-ti ne
obosite ce ai arretatu cu depunerea essa-
menulu de mai susu — multamita sincera;
— rogandu-te ca si pre viitoriu se fii paci-
entu si staruitoriu pentru inaintarea in cul-
ura si in invetiamentu.

Unulu dintre presenti.

Chesieu, 2 Iuniu 1874.

Pr. Stim. Dle Red! Cu tota onorea
sunteti rogati a da pucinu locu, in pretiui-
tulu diurnalu ce redigeti, urmatioriloru pas-
sagie referitorie la scol'a rom. din commu-
n'a Chesieu. D'in intemplete avuiu noroci-
rea a fi de facia la essamenulu ce s'au tie-
nutu la 1 Iun. c. in comun'a amintita.
Dupa finirea servitului divinu, in scola se
aflau adunati mai multi ospeti d'in intelli-
gentia si d'intre agronomi d'impreuna cu
dlu protopopu, essamenulu se incepu, inve-
tiorulu intona mai antáiu cu scolarii „Im-
perate cerescu“ dupa acés'a se asiedia pre
scaune cu toti; essaminarea incepu, inve-
tiorulu arreta acumu in deprinderile ele-
mentari cum a inceputu si continuatu, din-
sulu invetiamentulu in vorbire, scriere si
cetre, toti ascultatorii si-potura face o idee
chiara despre celle invetiate, cá-ci scolarii
respundeau ageru si voiosi, esprimeau in
propusetiunile formulate astufelu in cuvinte,
cuvintele in silabe, si aceste in sunete ele-
mentarie.

Attentiunea ospetiloru adunati crescu,
vedindu, cum copiii cei mai mici, scolari
abiá numai de unu annu, scriau cu creta
pre tabla si cu stilu pre tablitie, cuvinte
mai simple correctu, precisu si asiá de re-
versatu, incátu se poteá ceti si d'in bancele
celle mai departate; dupa aceea urmara

afflatu una datina, pre care lu-aveau si vechii
Sciti si Goti, care consistea in spendiurarea
cadavroru de ramurele arboriloru. Gotii al-
legeau cu prefentia stegiarii.

Indienii de pre langa riuri, in Muntii
Stancosi, punu mortulu in fundulu barcei
salle, accoperitu cu pelli de animale, cu arculu
si sagetile in mana; barca este suportata de
4 pari. In Australi'a indigenii facu immor-
mentarea la radecin'a unui arboru daca locu-
iescu in regiuni padurose; dar in desierturi ei
assiedia mortulu pe una targa de ramuri uscate
pre care o redica la 2 metre de a supra pa-
mentulu prin ajutorulu unor pragini. Astu-
felu lu-sustragu de la pred'a animalorulu de
pre pamentu spre a-lu ospune la a passe-
riloru.

Se presuppune cá acesta datina s'a na-
scutu dintr'o credintia in superioritate a pase-
rii asupr'a tuturoru carnivoreloru terestre
cari ambla noptea prin pregiurulu cimitiororu.
Passorea, locuindu spatulu din aeru care i-
apartiene ca unu ce propriu, nu este impura
ca hien'a, siacalulu, etc. Acés'a idea a Austrá-
lieniloru si Indieniloru o au si Ghebrii; ei au
in Turchestanu nise cimitire, cari nu sunt
altu ce-va de cátu nise turnuri a caroru muri
sunt inalti de 5 metre, si cari, fiindu fara co-
perementu, lassa libera apropiarea passeriloru
de proda.

Corpulu se suie de asupr'a murulu si se
assiedia intr'o casutia, invelitu intr'unu giul-
giu, dara cu capulu descoperitu. Una ruda
pandesce momentulu candu sosescu passerile

alte obiecte de invetiamentu, cetitulu, gra-
matic'a, geograf'a si istori'a Ardealului, econo-
mi'a, computulu, in capu si pre tabla, invetia-
mentulu intuitivu in urma dederá probe des-
pre memori'a loru cea deprinsa, declamandu,
séu recitandu poesie religiose si de altu cu-
prinsu, precum si despre pogressulu ce l'au
facutu in cantulu besericescu, cari produc-
tiuni incununara prea frumosu essamenulu
inceputu; — dlu protopopu sculandu-se, se
adresa cátra ascultatori, dede unu reportu
chiaru si simplu despre starea si sortea sco-
lei in decurgerea annului espiratu, nu uitá
totu odata a laudá pre acei parinti, cari au
tramissu copiii regulatu la scola, era pre
parintii negligenti i-au dogenitu si facutu
attenti la implinirea acestei datorintie.

Finindu-se tote aceste, scolarii intonara
cantarea de despartire, apoi essira cu totii
si se departara la alle salle multumiti. —
Dlu invetiatoriu Iosifu Vaid'a care si-pri-
cepe si plinesce chiamarea sa de invetia-
toriu, merita tota laud'a, precum si dlu
protopopu Vasiliu Casa' carui-a i jace la
inima caus'a invetiamentulu.

Unulu d'intre cei de facia.

Socotela publica,

despre banii incursi in cass'a Balului romanu
arangiatu de tenerimea romana la 12 fau-
rariu n. 1874 in Budapesta.

(A se vedé nr. 39.)

Prin M. st. dnu Dr. Ilariu Puscariu
din Sibiu, de la: Esc. Sa metrop. Procopiu
5 fl.; M. st. dni: I. Hanea 3 fl.; Dr.
Panu si C. Stejaru, cáte 2 fl.; I. Popescu, Dr.
I. Puscariu, cáte 1 fl. 50 cr.; X. (?), Badila
X. (?), Fratesiu, Dr. X. (?), Z. Boiu, P.
Rosca, cáte 1 fl.; summ'a 22 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Stefanu Erdeli, din
Baia-de-Crisiu, de la M. st. d.i: Dr. Ho-
dosiu si Secula, cáte 5 fl.; Hösler 3 fl.; M.
Tóth 2 fl.; Beovicu, M. Segedi, cáte 1 fl.
v. a.; summ'a 17 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Dr. Gregoriu Silasi,
din Clusiu, de la M. st. dni: G. Popu, G.
Iliesiu, Dr. Silasi, cáte 2 fl.; L. Campianu,
V. Rosiescu, cáte 1 fl. v. a.; summ'a 8 fl.

Prin M. st. dnu M. B. Stanescu, din
Aradu, de la M. st. dni: P. Popu 1 fl.; Sta-
nescu 6 fl. v. a.; summ'a 7 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Visariou Romanu, din
Sibiu, de la M. st. dni: P. Dunca, I. Popu,
cáte 5 fl.; Gr. Mateiu, V. Romanu, cáte 3
fl. v. a.; summ'a 16 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Ioanu Opreanu, din
Chichinda-mare de la M. st. dni: T. O-
preanu, I. Opreanu, cáte 3 fl.; Kengyelatz,
Covacevicu, cáte 2 fl. v. a.; summ'a 10 fl.

Prin M. st. dnu Dr. I. Nichita, din Zi-
lah de la M. st. dni: G. Popu, Dr. I. Ni-

spre a scote ochii mortulu si, dupa cum i-au
scossu antáiu ochiulu dreptu seu stangu, au-
gureza cá suffletulu a sburatu séu nu in loca-
siulu celloru fericiti.

Dupa cum se vede in ceea ce precedéza la
tote poporele essiste unu cultu pentru morti
intr'unu felu séu intr'altulu. Este in natur'a
omului a onora cellu pucinu remasitiile acel-
loru ce i-au iubitu in victia, si acestu cultu
se affirma atátu inaintea urneloru cu cenusi'a
loru, cátu si inaintea momieloru loru uscate.
Obiceiurile particulare a cutarei séu cutarei
natiuni nu sunt de cátu unu faptu istoricu
fara valoare absoluta si este puerilu a discutá
daca cutare séu cutare este mai bunu. In rea-
litate pentru omu morteá este necunoscutulu,
si ellu se inclina inaintea acestui necunoscutu.
Daca este convinsu cá morteá este numai una
apparentia, va face ca Egipteni: va incercá
a conservá corpulu; daca presuppune una
alta vietia in care numai suffletulu va fi ad-
missu, nu se va ingrigi daca resturile salle
mortale voru fi arse séu paresite fara ne-
pesare in man'a fortioru distrugatorie a na-
turei.

Chinesii, cari au conservatu intr'unu
gradu forte mare veneratiunea pentru stra-
mosi, i-imbalsameza si i-assiedia in sicriuri,
din cari unele sunt admirabilu ornate si bo-
gate, si cu tote aceste sentimentulu religiosu
la densii este pucinu desvoltatu.

(„Voc. Cov.“)

hita, E. Popu, câte 5 fl.; G. Trifu, A. Costei, I. Boitoru, câte 2 fl.; A. Cosma, T. Popu V. Popu, S. Popu, Michaelu U. (?), M. Popu L. (?), câte 1 fl. v. a.; summ'a: 28 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Stefanu Gulesiu, din Beiusiu, de la M. st. dni: T. Kóvári 4 fl.; Palade, Potoranu, D. Fokete, Boitiu, Negreanu, G. M. Marinescu, St. Gulesiu, câte 1 fl. v. a.; Antal 1 tal. austr.; summ'a: 11 fl. v. a. si 1 tal. austr.

Prin M. st. dnu Nicolau Tronca, din Salisce, de M. st. dni: Margineanu, D. Moga, D. Florianu, câte 2 fl.; I. Bunea 1 fl. v. a.; summ'a: 7 fl. v. a.

Prin M. st. dnu D. Varna din Lapusiu unguurescu, de la M. st. dni: I. Muresianu, D. Varna, M. Hesdetianu, B. Iuga, T. Gavrus, N. Cosma, G. Popu jun., G. Popu, câte 1 fl. v. a.; summ'a 8 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Ilariu Urechia-Muciu, din Resinari de la M. st. dni: M. Droc, P. Hodrea, P. Albu, V. Blotiu, B. Cioranu, N. Ciucianu, câte 1 fl.; I. Urechia-Muciu 2 fl. v. a.; summ'a: 8 fl. v. a.

Prin M. st. dnu E. Andreescu, din Bergeu, de la M. st. dni: A. Clecanu, E. Andreescu, Bogycz, Laping F. câte 1 fl.; S. Carniceanu, I. Carniceanu, câte 50 cr.; Helvey A. 2 fl. v. a.; summ'a: 8 fl. v. a.

Prin M. st. dnu I. Tuducescu, din Lipova, de la M. st. dni: G. Fagarasiu, D. P. Simonu, G. Mateiu, câte 2 fl.: I. Tuducescu 50 cr. v. a. summ'a: 6 fl. 50 cr. v. a.

Prin M. st. dnu G. Sida, din Siria, de la M. st. dni: N. Cristea 1 fl. G. Sida 2 fl. v. summ'a: 3 fl. v. a.

Prin M. st. dni: A. P. Alexi, de la Nasendu, 10 fl. v. a.; S. Michailescu din Craiova 1 1/2 nap. si 5 lei noi.

Mai tardiu, dupa incheierea socotelelor, au intratu:

Prin M. st. dnu I. Santu, din Abrudu, de la M. st. dni: Simeonu Balintu, Romulus Grita, câte 3; I. Santu 2 fl. v. a.: summ'a: 8 fl. v. a.

De la M. st. dnu M. Cirlea, din Alba-Iulia: 1 fl. v. a.

Preste totu, la cassariulu comitetului arangiatoriu, au intratu deci: 1144 fl. 50 cr. v. a. + 3 1/2 napld. + 1 tal. austr. + 5 l. n.

II. Spesele impreunate cu arangierea balului din cestiune, se urca la summ'a de 803 fl. 64 cr. v. a.

III. Venitulu curatu de la acestu balu e deci: 340 fl. 86 cr. v. a. + 3 1/2 napld. + 1 tal. aust. + 5 l. n.

Publicarea numeloru M. st. dni contributori s'a amenatu pana acum din aceea imprejurare, ca-ci incurgerile din provincia se continua chiaru pana in presente.

Numele onoru M. st. dni contributori se publica cam defectuosu seu chiaru anonim, ca-ci nu le-am potutu descifra. Rogamu inse cu totu respectulu se fimu faenti atenti la smintelo comisse, ca se indreptamu. Budapesta, 15 Maiu n. 1874.

Comitetulu arangiatoriu: Gavrilu Mihályi jun., presied.; Petru Trutia, vpresied.; Arone Hamsea, notariu; Ioanu Ciocanu, cassariu; Stefanu Erdeli, controloru; Aureliu Babesiu si Georgiu Chicianu.

Tenerimea romana din Budapesta, ca intreprinditoria, intrunindu-se, in localitatea societatii „Petru Maioru,” domineca in 3, — sub presidindintia dlui advocatu Gruia Liuba, fiindu notariu dlui I. Dragosiu, juristiu, — si domineca in 10 maiu n. 1874 — sub presidintia dlui juristu absolutu Atanasiu Barianu, fiindu notariu dlui A. Dumitreanu, medicinistu.

I. A primitu de la comitetulu arangiatoriu socotelele referitorie la Balulu romanu, arangiatu in Budapesta la 12 faurariu n. 1874, si anume: a) Conspectulu despre preceptiuni, insocitu de chartiele autentice de la contributori; b) Conspectulu despre erogatiuni, insocitu chitantiile probatorie de spesele intru adeveru impreunate cu arangierea cestiunatului Balu. — Dupa o cenzurare consciintiosa, Tenerimea romana.

2. Constatandu, ca socotelele, produse de comitetulu arangiatoriu, correspundu ade-

verului si ca sunt portate in cea mai buna si esemplaria ordine; apoi considerandu zolulu cellu mare allu comitetulu, intru a da balului cestiunatu o colore romanesca catu de pronuntiatu, si generalmente o reusita splendida: esprimendu-si multumirea facia de comitetulu arangiatoriu si specialmente facia de presidintele si cassariulu acestui comitetu pentru zelulu si neobosit'a loru activitate, doveditu in decursulu si successulu arangiarii Balului, — primindu vinitulu netto allu intreprinderii din cestiune si naintandu-lu la locul destinatiunii salle, — a absolvatu comitetulu de ulterioara responsabilitate.

3. Constatandu rezultatulu imbucuratori allu acestei intreprinderi, in numele societatii „Petru-Maioru,” careia s'a fostu destinatu venitulu curatu, vine a roga pre M. st. dni colleptanti, pentru ostenelele si bunavointia, era pre M. st. dni contributori pentru generositatea loru facia de acesta intreprindere romanesca, — se binevoiesca a primi aduncu semtit'a multumita si recunoscintia a tuturoru surceiloru daco-romani, cari se adapa din bineficiile societatii „Petru-Maioru,” si a primi solemn'a assecurare, ca denariulu Dloru va fi intrubuintiatu consciintiosmente, singuru si numai pentru alimentarea si desvoltarea sentimintelor nationali in tenerii romani, concentrati in capitala Budapesta.

4. Constatandu-se ca in provincia se mai affla impotencieri de colleptare, tramisse de comitetulu arangiatoriu, se aduce la cunoscintia publica, cumca offertele in favorea acestei intreprinderi si de aci nainte sunt a se adressa: „Ioanu Ciocanu (Stationsgasse Nr. 1. 29).“

5. Considerandu insemnata sacrificie-loru M. st. dni colleptanti si contributori, s'a espusu ca listele de contribuii, ca probe de interessare in cause nationali, precum si tote actele referitorie la acestu balu se se pastredie in archiv'a societatii „Petru-Maioru,” carea — multumita succursului publicu, de presente se bucura de o deplina stabilitate si ordine.

VARIETATI.

(Consortiulu fabriciei de charte) tienu in Vinerea trecuta siedintia. — Dupa reportulu cetitu comunicatiunea in an tr. fh 215,414 fl. 33 cr.; s'au timbratu 48,696 duzino de charti, pentru aceste primi 87,653 fl. 20 cr. Venitulu brutto e 43,630 fl. 70 cr.; — din care abstragundu-se spesele de 33,488 fl. 89 cr, venitulu curatu face 10,144 fl. 81 cr.

Inconoscintiare.

„Reuniunea invetiatoriloru romani d'in districtulu Celatii-de-Petra“ conformu decisiunei salle d'in 1. Novembre. an. trecutulu tienu adunarea sa generale la 13. Juniu, st. nou a. c. in oppidulu Siomcuta-Mare in localitatea scolei rom. gr. cat.

La acesta adunare, am onorea, a invita pre toti domni invetiatori si alti amici ai causei scolare, — se binevoiesca a-se infacisii, ca-ci sunt multe si ponderose lucruri de a se pertracta.

Siomcuta-Mare, in 2. Juniu, 1874.

Teodoru Blaga,
vice pres. si membru soc. de lect.

Publicatiune

Nru 4/1874. Adunarea gener. a Asociatiunei nation. in Aradu, pentru cultura poporului romanu, prin acesta se convoca pre diu'a de 3/15 Juniu 1874. si eventualminte urmatoriele dlle la 9. ore nainte de amedia-di, in Aradu in localitatea destinata spre acestu scopu in cas'a Dlui Georgiu Dogariu si strad'a Telekiana. Deci OO. DD. membri ai asociatiunei si intregu publiculu romanu, cu tota onorea este invitatu a participa la acest'a adunare gener. convocata totu odata si „ad hoc“ pentru modificarea statutelor, conformu § lui 16 d'in statutele in vigore.

Datu d'in siedintia Directiunei asociatiunei pentru cultura poporului romanu.

Aradu, 14/26. Aprile, 1874.

Antoniu Mocioni Ioanne Belesiu
Directoru primariu notariu.

Sciri mai noue.

Cernauti, 2 Iun. Asta-di inainte de amedia-di se serba in beseric'a catedrala installatiunea solemue a Metropolitulu Bendella cu intrevenirea presiedintelui tierrei.

Madridu, 2 Iun. Dupa una telegramma a „Correspondentiei isp.“ s'a facutu incercari de rescolare in Medina Paterna. Insurgentii, pucini la numeru, luara callea in direptiunea spre Gionti'a.

Petropole, 2 Iun. Congressulu ce s'au initiatu de aici si care se va tiené de la 15—28 Iuliu a. c. la Brussel'a, a supr'a dreptului in resbellu, are de basa inaintarea tendintieloru umanitarie in timpu de resbellu; congressulu nu are reserve politice. Poterile voru fi reprezentate preste totu prin demnitari militare.

Bern, 1 Iun. Senatululu nationale alesse pre Feer-Herzog (Cantonu Aargau) de presiedinte. Senatululu cantonale alesse pre Köchlin (Cant. Basilea) de presiedinte.

Versalia, 1 Iun. Adunarea nat. decise cu 394 voturi contra 298 a intrá in a dou'a discussiune a proiectelor de lege pentru alegerile municipali si pentru organizarea jurisdictiuniloru municipali. Ministrulu de interne ceru a se sustiené dreptulu guvernului d'a numi preprimari.

Berlinu, 3 Jun. „Corr. prov.“ affirma ca cea mai mare parte guvernele dederu la Brussel'a respunsu de participare; participarea Germaniei este sigura.

Bucuresci, 3 Juniu, Conventiunea in privintia junctiunii caliloru ferate unguuresci cu cele romanesce fu primita asta-di in sectiuni si se va pertracta inca mane in plenulu Camerei. (Grab'a se nu strice treab'a. R.)

Barcelona, 3 Iun. Brigadierulu Salamanc'a respinse 3000 de Carlisti in lupt'a avuta cu ei la San-Vicente. — Se accepta noua lupta in vecinatatea Estellei cu Carlisti statiunati acolo in mare numeru.

Versalia, 3. Jun. (Sied. Adun. nat.) Castellanu, d'in drept'a, combate legea elect. pentru ca crutia preamultu votulu universale, ce represinta numai massele revolutionarie. Ledru-Rollin vorbesce contra proiectulu de lege disputandu adunarii nat. dreptulu potestatii de constituiere, — Republic'a, dice, este uniculu guvern possible; Franci'a republicana va fi necessarminte conservatrice. — Sied. 4. Jun. Programm'a centrului dreptu dechiara a spriginu ministeriulu, accentua necessitatea d'a se organizá guvernulu lui Mac-Mahon, vre sustienerea septenuatului ca armistiulu septenuale a partiteloru, — chiaru si in casu de vacantia a potestatii supreme programm'a este contra impedecarii seau traganaturei d'a se vota legea de constituiune. — Dupa viue discussiuni a supr'a legii elect. se decise cu 393 contra 356 voturi, a se luá la a dou'a desbatere.

Rom'a, 4 Iun. Ponteficele avu eri mare aversiune de mancare (lipsa totale de appetitu). Adi noptea avu era vee-

mentu accessu de friguri. Medicii su ingrigiati. — (Sied. Senatulu.) Minghetti cere a se fipssa ordinea dllei Minabrea doresce terminarea proiectulu de lege pentru fortificatiuni. Cialdini recunosce importantia dar dupa votu d'in 24 Maiu, a. c. lipsescu banii pentru realizare, deci propunerea se rena pendinte si ministeriulu se oprise de nou indata ce se voru gmediucocele banali, propune a se tre la ord. dllei. Minghetti vre ca dar actuali se devinia mai spornice fara se urca ori a se impune noue dari, ca ci echilibrulu financiaru este de imfariosa necessitate, ministeriulu nu nuncia la propunerile salle relativu lucrari publice si militare (aprobare). Senatululu primu aprobe unanimu dinea dllei propusa de Cialdini. Cerner'a deputatoru s'au prorogatu.

Brussel'a, 4. Jun. „Independenti'a“ annuncia ca Thiers spriginesc binetulu lui Dufaure si Audiffret-Paquier, apoi ca ducele de Aumale se numitu numai decatu commandantulu Parisulu, pentru a supraveghia unel rile Bunapartistiloru mai vertosu in curile militare.

Berlin, 5. Jun. Diariulu „Nordallg. Ztg.“ affirma ca este autorizat dechiara espressu de pure inventia faimela despre pretendintia principenemiescu la tronulu Ispaniei.

Rom'a, 5. Jun. Ponteficele celebru st'a liturgia, dinsulu este forte debilitat inse nu mai are frigurile si primu asta in audientie publica. Diariulu „Veritate“ dice ca clericali nu voru participa la alegerile politice.

Vien'a, 5. Jun. De la Paris se telegrafeza diariulu „Nou'a Presse Libera“ ca prezentandu in adunarea ministrulu de resb. Cissey proiectu pentru fortificatiunea forteretieloru de frantariile tierrei Gambetta striga tre applausele scomotose alle stang „Astfelu neci candu nu va fi possible reconciliatiunea sincera!“ Incidentu fece mare sensatiune in logea diplomatiloru.

Bucuresci 6 Iun. Camer'a prin nestramutatu proiectulu de lege pentru junctiunile caliloru ferr. unguuresci romanesce cu 76 voturi contra loru 18.

Vien'a, 6. Iun. Diariulu „Presenoua“ primu una telegramma din Paris in care i-se annuncia, ca centrulu stangei si stang'a intrega a adunarei nationale chiara de impossibila primirea programmei centrului dreptu. — Prin aceasta se pote accepta desbinare in centrulu dreptu.

Rom'a 6. Iun. Regele Italiei de ministrulu Minghetti ordulu Annuziati — Ponteficele primu pre mai onospeti, intru acestei-a pre A. Eppstein din Parisu Guibert.

Burs'a de Vienn'a, 4 Jun. 1874.

Metallice 5%	69.75
Imprumutulu nat. 5%	73.50
Sorti din 1860	105.50
Actiuni le banc	97.75
Actiuni le instit. de creditu	157.50
Obligatiuni rurale ung.	74.50
„ „ Temisiane	74.50
„ „ Transilvane	72.50
„ „ Croato-slav.	76.50
Londonu	111.50
Argintu	106.50
Galbenu	5.25
Napoleon'dor	8.25

ALESSANDRU ROMANU
Propriet., edit. si red. respundiet